

Miðvikan

Til Íslands við Óla:

Geila Jóannes á Skálum: Útróður og eggjaræning

Geila Jóannes

Í fyrsta parti varð greitt frá fyrireikingunum til túrin yvir á Skálar og til komuna yvir á Langanes. Men nógv var at fáa greiðu á, áðrenn útróðurin kundi byrja

Kort av Langanesi. Í rundinginum sæst Skálar.

2. partur

Tá ið vit vóru komnir á land á Skálum spurdi eg, hvar eg kundi hitta faktorin. Faktorin var umboðsmaðurin fyri Aldufelagið, sum vit skuldu rógva út fyri. Eg fekk at vita, hvar hann búði, og hvar hurðin var.

Eg bankaði uppá hurðina. Ein genta letur upp. Eg biði góðan dag, og hon svarar aftur. Eg sigi hvør eg eri, at eg var færoyingur og var komin higgar at rógva út við árabáti í summar. Nú var eg komin higgar fyri at tosa við faktorin. Hon skuldi bera boðini og kom skjótt aftur við boðunum um, at faktorin fór at vera skjótur.

Hon bjóðaði mær kaffi, men eg skuldi skunda mær, tí "straukarnir" bíðaðu. Í tí sama kemur faktorin og biður góðan dag. Hann kallast Steintór Jóhannisson og spyr, hvar vit skulu rógva út, og hvat felag vit skuldu lata fiskin til.

Eg segði, at vit ætlaðu at binda

okkum til Aldufelagið. "Tá verður tú blessaður og vælkominn", svaraði hann. Eg spyrji faktorin, hvar vit skulu fáa innivist fyri summarið. Hann segði, at tað skuldi vera í Hvíthús, sum lá niðri móti sjóvarmálanum. Tá fingi vit ein kaffimunn við køkum afturvið.

So fóru vit oman á støðna, og nú høvdu hinir borið alt viðfærið niðan frá. Nú vóru allir teir ungu dreingirnir á plássinum komnir oman, og teir kappaðust um at hjálpa til.

Steintór kom við út á Hvíthús, og her skuldu vit búleikast fyri summarið. Har reiddu vit upp í koyggjurnar. Húsið bleiv fult av íslendingum, sum vildu frætta tíðindi úr Føroyum frá kenningum, teir høvdu. Teir bóru okkum alla útgerðina, sum vit skuldu hava við okkum, út í Hvíthús. Nú var alt sum ein familja.

Tá gestirnir vóru farnir var at fáa okkum kókgreiðurnar fram, og fingi vit okkara fyrstu máltíð á

Skála. Vit fóru okkum so ein túr at hyggja okkum um í bygdini, áðrenn vit fóru til songar.

Hetta var fyrstu ferð eg havi sovið í øðrum landi, uppi á turrum væl at merkja. Eg bað, at Harrin mátti signa summarið fyri okkum.

Til útróðrar

Dagin eftir fóru vit at rigga bátin til. Vit fóru til útróðrar annan dagin eftir, sum vit vóru komnir til Skálar.

Tað var kalt í veðrinum. Hann var landnyrðingur, og ísurin hekk í berginum. Eisini var mølin avisað. Tað var so hált, at vit máttu hava skølingar uttan á stivlunum, tá ið vitingu niðri í fjøruni, áðrenn vit fóru til útróðrar. Tað tíðnaði tó í fjøruni, tá ið sólin sá. Men tað frysti aftur, tá ið sólin var farin um vestur.

Tann fyrsta morgunin fóru vit út við landinum. Tað var lagligt at rógva. Vit róðu út fyri Grønutorvu. Síðan høvdu vit seglið á og sigldu

Henda myndin visir, hvussu óhøgligt tað var at rógva út. Hon visir eisini, hvi tað var so stórr munur at koma at landi í flóð og fjøru, soleiðis sum Jóannes greiðir frá. Húsini uttast t.v. uppi á bakkanum er Sólbakki, sum var handil, goymsla og gistingarhús. Húsini í miðjuni var útróðrarstøð, har menn eisini egndu í kjallaranum. Húsini uttast t.h. er Bankahúsloft. Hetta var fyrst og fremst nýtt sum saltfiskahús, men tað var eisini nýtt til ymisk tiltøk sum dans, sjónleik og kristiligar fundir

út á Funtin, uttast á Langanesi. Vit kastaðu, og fiskurin var í heinta.

Fiskurin var millumfiskur og toskur í byrjanini, síðani gjørdist hann smærri.

Henda fyrsta dagin fingi vit tvey skippund í klippfiski, og er hetta tað sama sum 1.600 pund av avhøvdaðum ráfiski.

Ringar umstøður at rógva út

Umstøðurnar vóru ringar at rógva út. Tað var illa komandi at landi, tí støðin var ikki ruddað. Har var bara ein møl, so vit kundu bara koma inn at landi, tá ið tað var flóð. Um vit komu at landi tá tað var fjarðað, so varð tað so langt at bera fiskin, og hetta var ov strævið. Tí valdu vit at vera úti, tá tað var fjøra, og at koma at landi, tá tað var flóð. Hetta gjørdist ógvuliga stríggið, og fingi vit tí lítlan svøvn. Men fiskiskapurin var avbera góður. Vit fyltu bátin, bara líkindi vóru at fara á flot.

Men so komu boð um, at mølin

skuldi ruddast. Ein dagin var eg biðin um at koma á skrivstovuna hjá Steintóri. Hann helt, at tað var skjótt, at vit vóru byrjaðir at rógva út. Eg segði, at tað var hetta sum vit vóru komnir yvir til. Men eg gramdi meg um mølina, sum gjørdi, at vit bara kundu koma at landi í flóð. Nú spyr hann meg, um eg ikki vil lata hann fáa ein mann frá okkum, tá ið tað var útróðrarveður, at hjálpa til at rudda støðna. Hetta játtaði eg. Hetta kundi eisini vera okkum at gagni.

Tá ið tað ikki var útróðrarveður arbeiddu vit allir saman við Skálamonnum við støðna. Nakrar krónur fingi vit eisini fyri hetta arbeiði.

Reiðskapurin vit nýttu var ein nót, har flot- og grunnlinan var keta. Umframt var triggjar ferðir eitt samanlagt hegn. Tað vóru fimm til átta mans á hvørjum oyranum at draga nótina. Tað kundu vera stórir steinar, ið vóru drignir á land á henda hátt.

Endiliga varð støðin ruddað.